

Tatenický zpravodaj

19. prosince 2018

Informace obecního úřadu

Vydává Obecní úřad v Tatenici, číslo 4/2018, registrováno MK ČR pod číslem E12831, cena zdarma

Odpadové hospodářství v r. 2018 a 2019

Za uplynulých dvanáct měsíců (od 12/2017 do 11/2018) bylo z naší obce odvezeno celkem 181 tun (174) směšného komunálního odpadu (popelnice), 4,81 (3,18) tun velkoobjemového odpadu (jarní svoz velkého kontejneru u hasičské zbrojnice), 4,5 tuny (0) bioodpadu a 30 tun (25) tříděného odpadu (plasty, sklo, papír). Pro srovnání uvádíme v závorce i množství odpadu za rok předcházející. Přestože více třídíme odpady a za to patří poděkování všem občanům, celkové náklady na odpadové hospodářství postupně narůstají. Příčin je více – zvyšování cen za svoz odpadů, zavedení četnějších svozů např. papíru a velkoobjemového odpadu, zavedení svozu bioodpadů, apod. I do budoucna stát počítá s dalšími povinnostmi obcí v této oblasti, např. sběr použitých olejů z domácností. Celkové náklady za svoz všech odpadů (včetně nebezpečných odpadů) dosáhly v roce 2018 výše 618.261 Kč (v r. 2017 to bylo 509.995 Kč). Na poplatcích za odpady od občanů vybrala obec celkem 344.843 Kč. Z prodeje starého železa bylo utrženo 6.830 Kč. Příjem od společnosti EKO-KOM za třídění odpadů činí 121.800 Kč. Rozdíl mezi výdaji a příjmy ve výši -144.788 Kč uhradila obec ze svého rozpočtu, což je o 74.976 Kč více než v r. 2017 a představuje to doplatek ve výši 161 Kč za osobu. Z těchto důvodů zastupitelstvo obce rozhodlo o zvýšení místního poplatku za odpady od r. 2019 na 500 Kč. Termíny svozu na r. 2019 se nemění a plynule navazují na r. 2018. Pro Vaše domácnosti máme opět připravený nástěnný kalendář s termíny svozu odpadů. Poplatek za odpady na r. 2019 je třeba zaplatit nejpozději do konce dubna. Pro bezhotovostní platbu převodem z účtu budou informace k platbě uvedeny na webových stránkách obce. Stávající samolepky na popelnice zůstávají stále v platnosti, nové vydáváme jen v případě, že si pořídíte novou popelnici.

Výsadba Lípy republiky

V pátek 26. října 2018 jsme společně s dětmi z první a deváté třídy ZŠ zasadili lípu při příležitosti 100. výročí vzniku naší republiky. Lípa srdčitá je vysazena na obecním pozemku na dolním konci obce v blízkosti křižovatky na Hoštejn. Před lípu jsme umístili žulový balvan, který bude na jaře doplněn tabulkou s označením.

Vážení spoluobčané, přeji Vám jménem svým i za všechny zaměstnance obecního úřadu příjemné a klidné prožití vánočních svátků. Do nového roku pak pevné zdraví, hodně štěstí, pracovních a osobních úspěchů a radosti ze života.

Vladimír Žák, starosta

Slovo ředitele Základní školy a Mateřské školy Tatenice na závěr roku 2018

Vážení občané, přátelé naší školy.

Přiblížil se konec roku, období vánočních svátků, období rekapitulace a předsevzetí do nového roku. Rád bych tedy i já krátce zhodnotil činnost a úspěchy naší školy.

Za poslední rok naše škola opět zkrásněla, především pak její okolí. Ve škole máme novou výmalbu učeben, opraveny podlahy, vyměněno osvětlení v některých třídách. Před školou máme nový přechod, nové chodníky a krásné záhonky s růžemi.

Naše škola žije aktivním životem.

Tak jako každoročně jsme se zúčastnili a uspořádali mnoho kulturních, společenských a sportovních akcí. Nejen pro žáky naší školy, ale pro i pro širokou veřejnost. Namátkou mohu jmenovat Halloween, volbu krále a královny, lyžařský kurz v Říčkách, zájezd do Londýna, zájezd do Vídně a Bratislavy, řemeslné dílny, sportovní den, výlety po naší vlasti, účasti na sportovních soutěžích a atletice, vánoční výstavu, vánoční besídky, exkurze, divadelní představení, koncerty, projekty, plavecký výcvik, workshopy, přehlídky firem ...

Kromě vyučování mají děti a žáci možnost navštěvovat 14 zájmových kroužků. Letos poprvé u nás ve spolupráci s DDM Damián Lanškroun proběhl letní příměstský tábor.

Za tohle vše chci poděkovat našim zaměstnancům, především pak učitelům, vychovatelce a asistentkám. Bez jejich obětavé práce, často nad rámec pracovních povinností, by naše škola nežila.

Samozřejmě, že bez finanční podpory by to také nebylo možné.

Děkuji proto panu starostovi a zastupitelstvu obce Tatenice, firmě Viscuma a obci Lubník.

Na závěr bych Vám chtěl popřát mnoho pohody, štěstí, úspěchů, lásky a pevného zdraví.

Ať je nový rok 2019 minimálně tak úspěšný, jako rok 2018. *Mgr. Martin Joza, ředitel školy*

Mateřská škola

Od začátku školního roku máme pro děti spoustu akcí. Hned první týden jsme se zúčastnili akce „Den 1. pomoci“ v Lanškrouně, kde se děti seznámily a prohlédly si záchranné složky. V září nás navštívilo nové divadlo „Sluníčko“ z Prostějova a měli jsme přednášku o dravcích. Od září ve školce funguje logopedická poradna pro děti s vadami řeči. V říjnu nás navštívilo naše již tradiční divadlo Jo-Jo s pohádkou „Pohádka ze psí boudy“. Na divadla mohou klidně docházet i děti s maminkami, které ještě nenavštěvují naši školku. Na konci října jsme si udělali společnou drakiádu, kde se děti mohly vyřadit s draky. Od října mohou děti předškolního věku chodit na výtvarný kroužek nebo na kroužek pohybových her. Před dušičkami si děti vydlabávaly strašidelné dýně. Listopad byl také plný akcí. Mladší děti si upekly perníčky na sv. Martina, které si krásně ozdobily. Navštívil nás pan myslivec s přednáškou o lesních zvířátkách i s ukázkami. Na závěr měsíce jsme měli v MŠ hudební program „Zpívanky“ a divadlo Jo-Jo s pohádkou „Bílé přání“. Prosinec začal vystoupením 2. třídy MŠ na „rozsvícení stromečku“. Dále jsme se začali chystat na návštěvu pana Mikuláše, čertků a andělů, kteří nás navštívili 5. 12. a děti si samy vytvořily Mikuláše, čerta a andělka z různých druhů materiálů. Za krásné básničky a písničky děti dostaly od Mikuláše bohatou nadílku. Panu starostovi moc děkujeme za mikulášský balíček pro děti a za příspěvek na mikulášskou nadílku. Nyní nás čeká ještě se staršími dětmi pečení vánočního cukroví v kuchyňce ZŠ. Dále obě třídy čeká nacvičování na vánoční besídky a tvoření na vánoční koledování. Pak nás snad navštíví Ježíšek s dárečky. Velké poděkování patří hlavně firmě VISCUMA, dále Obecnímu úřadu Krasíkov, Obecnímu úřadu Lubník a Obecnímu úřadu Strážná za sponzorské příspěvky, díky kterým se můžeme s dětmi těšit na Ježíška.

Za celý kolektiv mateřské školy Vám přeji krásné a klidné vánoční svátky a do nového roku 2019 hlavně zdraví a spokojenost ☺ *Kateřina Květenská DiS.*

Základní škola

Od října pravidelně navštěvují žáci naší školy následující zájmové kroužky:

<i>Klub šikovných dětí</i> (1. ročník, 9 žáků)	<i>Angličtina hrou</i> (2. ročník, 10 žáků)
<i>Klub šikovných dětí</i> (3. ročník, 12 žáků)	<i>Klub šikovných dětí</i> , 5. ročník, 7 dětí
<i>Hra na zobcovou flétnu</i> (5. – 9. ročník, 4 žáci)	<i>Sborový zpěv</i> (3. – 5. ročník, 16 žáků)
<i>Hra na kytaru</i> (5. – 9. ročník, 9 žáků)	<i>Výtvarné hrátky</i> (1. – 5. ročník, 7 žáků)
<i>Keramický kroužek</i> (4. – 9. ročník, 16 žáků)	<i>Historicko-turistický kroužek</i> (6. – 9. ročník, 21 žáků)

Výuku ve škole obohacujeme o různé akce, projekty, exkurze, výlety a jiné aktivity. Od začátku tohoto školního roku proběhly následující:

Světový den 1. pomoci v Lanškrouně (1. a 2. ročník, 4. 9.)

Atletický trojboj Damníkov (2. – 5. ročník, 19. 9.)

Setkání ZŠ Tatenice a ZŠ Parents Praha (1. a 2. ročník, 3. 10.) *Drakiáda* (1. ročník, 4. 10.)

Slavnostní výsadba lípy ke 100. výročí vzniku ČSR (1. ročník, 26. 10.)

Hurá máme slabikář (1. ročník, 5. 11.) *Projekt Stavěbnice Geomag* (1. – 5. ročník, 8. 11.)

Koncert na zámečku (1. – 9. ročník, 4. 12.) *Mikuláš ve škole* (1. – 9. ročník, 5. 12.)

Školní sbor vystoupil na rozsvícení vánočního stromu v Krasíkově a v Tatenici a na Mikulášské besídce Klubu důchodců v Tatenici a v Krasíkově. Zaspíval také na Adventním koncertě v kostele. S dětmi jsme připravili Vánoční výstavku v ZŠ a Vánoční dílničky. Žáci 2. ročníku chystají divadlo Jak Hanička přelstila čerty, které proběhne 18. 12. Poslední den před vánočními prázdninami uspořádáme v rámci celé školy v prostorách tělocvičny Vánoční besídku. *Mgr. Radomíra Divíšková*

Ani na 2. stupni se nevěnujeme pouze výuce. Se žáky jsme se zúčastnili řady akcí. Pro 8. a 9. ročník jsme připravili dějepisnou exkurzi do Památníku Terežín. Několik chlapců a dívek jelo na pětidenní poznávací zájezd do Londýna. Žáci 1. a 9. třídy se zapojili do projektu obce Výsadba Lípy republiky. Společnými silami jsme lípu ozdobili trikolórami a zasadili na dolním konci u křižovatky na Zábřeh. Pro žáky 1. a 2. stupně jsme uspořádali oslavu Halloweenu. Žáci řemeslné dílny se podívali do svíčkárny Rodas v Olomouci, kde si vyrobili pěkné dárky.

Zúčastnili jsme se několika sportovních soutěží. Mladší žákyně v okrskovém kole ve florbalu vybojovaly 1. místo a postoupily do okresního kola. Zde skončily na 4. místě.

V rámci volby povolání se zapojujeme do projektů Pardubického kraje TECHNOhrátky a ZDRAVOhrátky. Na ZDRAVOhrátkách na SOŠ a SZŠ Ústí nad Orlicí se naše žákyně z 8. a 9. ročníku umístily na 3. místě. Žáci 8. a 9. ročníku se zúčastnili exkurze do svitavské firmy Schaeffler. 9. třídu průběžně navštívili i zástupci několika SŠ a SOU a prezentovali jim své školy a obory, které se zde vyučují.

Společně s obecním úřadem jsme připravili Rozsvícení vánočního stromu. Několik týdnů jsme se žáky tvořili výrobky na Vánoční výstavku a připravili jsme i vánoční dílničky pro děti a rodiče.

Pro žáky zajišťujeme i různé vzdělávací a výchovné pořady, např. pořad Filharmonie Pardubice ke 100. výročí vzniku republiky, preventivní program Závislosti on-line a jejich rizika a ekoprogram Tonda obal.

Členové Historicko-turistického kroužku se podívali do jeskyní Na Pomezí a Lázní Jeseník, do Landek Parku v Ostravě a v prosinci jsme navštívili adventní Prahu.

Do školy přišel i Mikuláš a předvánoční čas zakončíme v pátek 21. 12. společnou besídkou školy a školky.

PhDr. Jana Žáková

1910 - Tatenice před "sto" lety

Před časem se mi dostal k rukám zajímavý dokument. Jmenovitě uvádí majitele domů i s rodinami, v nich žijícími, a zároveň poskytuje cenné informace o velikosti a vybavení jednotlivých hospodářství. Dá se přesně určit jaký statek vesnici dominoval, a který se čemu věnoval především. Jeden spíše dělal hovězí, jiný měl nejvíce prasat a další měl třeba jen pracovní koně, valachy.

Z dokumentu je patrné, že starší statky, především na dolním konci, měly hospodářství větší a různorodější. Mladší domy, s vyšším číslem popisným, měly spíš drobné zvířectvo a majitelé těchto domků byli většinou zaměstnanci v okolních továrnách. Zcela bez zvířat bylo jen několik domů. Obývaný dům však neznamenal pouze jednu rodinu. Bylo zcela běžné, že v jednom domě žilo několik rodin. K 31.12.1910 bylo v Tatenici sečteno a úředníkem Leopoldem Applem zaznamenáno 236 domů, ve kterých žilo 1448 přítomných osob v 365 obytných stranách – rodinách.

Hezkým příkladem soužití více rodin v domě bylo čp. 205. Žily tam 3 rodiny pracující na rychtě, dohromady majíc 9 koz (každá rodina po 3 kozách) a 17 slepic. Na zámečku čp.86 evidovali 10 osob, které se zaměřovali na chov prasat, což možná někoho překvapí, ale při hostinské činnosti Aloise Liepolda se chov prasat zase takovým nerozumem nejví. V celé obci byly evidovány pouze 2 ovce a to v čp.5. Ve 12 statcích chovali lehké koně (14) do kočárových spřežení. K těžké práci v lese a na polích se v 22 statcích chovalo 59 valachů, nejvíce 5 jich bylo na rychtě. Nepřekvapí, že rychta byla v mnohých ukazatelích zcela nedostupná a vymykala se ostatním usedlostem. Nejen, že si držela nejvíc valachů 5 a 1 kobyly, ale měla také nejvíc dobytka 42 a slepic 57. S dalšími zvířaty, jako byly husy (9) a krůty (5), byla také v popředí. Na rychtě nebyly zaznamenány žádné kachny, ovce ani včely. V největším tatenickém hospodářství žily 32 osoby, v 4 rodinách, které tam také pracovaly a měly i vlastní zvířata (4 kozy). Všechna zvířata pak byla započítána do celkového počtu chovaných zvířat na rychtě.

Statek čp.42 byl zřejmě druhým největším hospodářstvím s 3 valachy, 26 kusy dobytka, 7prasaty, 30 slepicemi a 3 kachnami, o které se staralo 26 osob. Třetím statkem, co do počtu chovaných zvířat, bylo čp.107. Oproti rychtě a statku čp.42 se hospodaření věnovalo pouhých 10 lidí. Měli

1 koně a 3 valachy, 23 kusů hovězího dobytka, 40 slepic, 12 hus a 4 krůty. Dům Čp.97 byl dalším velkým statkem, kde 10 osob obsluhovalo 4 valachy, 20 kusů dobytka, 40 slepic, 30 krůt a 10 úlů s včelami. Vyhořelý Richterův statek čp.17 a 9-ti členná rodina, v něm žijící, měla 2 koně, 2 valachy, 12 kusů dobytka, 4 prasata, 1 kozu, 40 slepic a 4 husy. To je malá ukázka 5-ti největších tatenických usedlostí s výčtem jejich hospodářství.

Celkové součty zaevidovaných zvířat v Tatenici r.1910:

14 koní vč. klisen a hříbat, 59 valachů, 746 hovězího dobytka vč. telat, 427 prasat vč. prasnic a selat, 321 koza, 2 ovce, 2762 slepice, 522 husy, 36 kachen, 84 úly (ne včelstva), 62 jiné drůbeže (zřejmě krůty) a 1 jiná kobyly (zřejmě mezek nebo osel).

Nejvíce koní (2) měl statek čp.17 a čp.61, nejvíce valachů (5) čp.21 rychta, nejvíce dobytka (42) čp. 21 rychta, nejvíce prasat (20) čp.86 zámek, nejvíce koz (9) čp.205, nejvíce slepic (57) čp.21 rychta, nejvíce hus (8) čp.15 a čp.76, nejvíce kachen (10) čp.83, nejvíce úlů (20) čp. 232, nejvíce krůt (30) čp.97, ovce (2) čp.5, osel (1) čp.1.

V téměř každém tradičním venkovském domě bývalo hospodářství a chovalo se tam nějaké zvířectvo. Avšak i v Tatenici bylo několik domů, kde nechovali ani pár slepic. Byla to škola (schüle) čp.149 rodina vrchního učitele Adamek Wladimir (3 osoby), dále Hellebrand Josef a Viktorie (starší manželé), rodina učitele Kobsa Josef (3 osoby) a ještě 3 osoby (z nich 2 učitelé).

Dále domy čp.7 Hellebrand Maria 59let (manž. Hellebranda Johanna 59let - oba ze statku čp.113)

čp.100 Hellebrand Gustav 30let (jejich syn)

čp.200 Heinz Vincenz 57let a Marie 60let (manželé, s domovským právem ve Vídni)

čp.215 Appl Theresia 78let, Appl Margarita 80let (zřejmě sestry),

čp.231 majitel stát – císařství (rodina Pejchal Ladislav - 4 osoby všichni rodiště Lipnice, Skubica Rudolf z Hrobic, Dokoupil Franz z Popovic a Hrabal Emil z Helkovic, celkem 7 osob s českými příjmeními, jeví se v ryze německé vesnici, jakou Tatenice po staletí byla, trochu zvláště. Jejich povolání asistentů c.k dráhy ve stanici Hoštejn dává tušit, že se však přistěhovali za práci a v Tatenici byli pouze na bytě. Náročná služba na dráze může vysvětlovat proč nechovali zvířectvo.

Obsazenost domů osobami:

32 osoby - čp.21 (rychta), 26 osob - čp.42, 18 osob - čp.76 a čp.168, 15 osob - čp.43 čp.65 čp.220, 13 osob - čp.6 čp.134, 12 osob - čp.103, 11 osob - čp.8 čp.39 čp.69 čp.139 čp.141 čp.149 čp.165 čp.179 čp.230, 10 osob – čp.68 čp.70 čp.86 (zámek) čp.88 čp.97 čp.107 čp.191 čp.207 čp.209 čp.219. V roce 1910 žilo v Tatenici, ve 29 největších domech, 386 osob, tj. 26,7% tatenického obyvatelstva. Je to poměrně velké procento na malý počet domů. Zmíněných 29 domů tedy podstatně ovlivňovalo hospodářský obraz vesnice. Nejen, že v nich žila více než 1/4 obyvatel obce, ale tyto statky defakto živily vesnici, určovaly její ráz a nejvíce přispívaly k růstu populace. Všichni tateničtí občané, přítomní sčítání, se hlásili k řeči obcovací – deutch a byli římskými katolíky, uměli číst a psát a pouze u pár jedinců bylo zaznamenáno, že umí jen číst.

Na konci bádání jsem se zaměřil na délku života našich předchůdců. Tehdy bylo zcela běžné, že lidé nepřestali hospodařit ani ve vyšším věku, těm nejstarším bylo i přes 80 roků. Například, nejstarší občankou, v době sčítání 31.12.1910, byla Welzl Johanna téměř 89 let *24.02.1822 z čp.323, dále Richter Franz 84 let *08.06.1826 z čp.17, dále Schwab Tekla 82 let *20.09.1828 z čp.80, dále Müller Johann 81 let *02.11.1829 z čp.51, dále Schuppler Anna 80 let *05.08.1830 z čp.9, dále Palm Albín téměř 80 let *15.02.1831 z čp.195 a Appl Anna 79 let *02.08.1831 z čp.35.

Při bádání jsem došel k závěru, že se dříve žilo v Tatenici v početných, mnohdy vícegeneračních, rodinách a pod jednou střechou. Mnohé prosperující hospodářství vytvořily pracovní příležitosti pro místní spoluobčany a v menší míře i pro přespolní. Pokud k nim připočítám řemeslné živnosti, vyjde mi smysluplná rovnice o jedné téměř nezávislé vesnici, kde se mohlo docela dobře žít, pracovat a občas se i kulturně pobavit.

P.S. Pořád se honíme za něčím novým, přitom ti před námi to už dávno měli.

Vaše názory a dotazy uvítám na e-mailu: turistitatenice@seznam.cz Váš Jiří Texas Lešíkar

Společenská kronika

Přivítali jsme do života: Patricii Kondlerovou (7.11.)

Sňatek uzavřeli:

Zdena Smejkalová (Zábřeh) a Martin Kolísek (Tatenice) (13.10.)

Srdečně blahopřejeme k významnému životnímu jubileu:

86 let	Cecilie Květenská	87 let	Marie Čapková
84 let	Františka Prokopová	81 let	Marie Prokopová
70 let	Vladimír Klíma		

Rozloučili jsme se s: Helenou Havlíčkovou (14.10.) Zdeňkem Havlíčkem (23.10.)